

Liite 3, TIIVISTELMÄ

Valtakunnallinen museoiden ystävähdistysten tapaaminen 10.-11.9.2016 Helsinki, Designmuseo, Korkeavuorenkatu 23, isäntänä Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon Ystävät, DAMY ry

Lauantain seminaariin osallistui 52 henkilöä, jotka edustivat 23 ystävähdistystä. Vuositapaamisen järjestäneen DAMY ry:n **pj Maire Mattinen** totesi tervetuliaissanoissaan, että yhteiset tapaamiset tarjoavat hienon mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia, oppia ja saada uusia ideoita.

Toimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät myös museoilta ja museoystäviltä uudistumista ja sopeutumista. Eri toimijoiden roolit muuttuvat, voimavarat nähdään uudella tavalla. Tarvitaan uutta ajattelua, pilottihankkeita, verkostoja, koordinoitua ja uusia toimintatapoja. Kolmas ja neljäs sektori ovat keskeisessä asemassa, vapaaehtoistoiminnan rajapinnat suhteessa museoihin ovat muuttumassa. Eri toimijoiden väliset, perinteiset vastuut ja kumppanuudet limittyvät ja toimintakenttien rajat liudentuvat.

Designmuseon johtaja **Jukka Savolainen** totesi, etteivät museon perustehtävät – kokoelmat, niiden tallentaminen ja historian tutkiminen ja esittely – ole kadonneet, mutta toimintaa on nyt katsottava uudesta näkökulmasta. Tulevaisuuden museossa on kolme kärkeä: tieto, toiminta ja yleisö. On pohdittava, kenelle ja miksi tehdään, kuinka tietoa hyödynnetään. Palvelu on yhä tärkeämpi sana – muistiorganisaatioiden tulee olla palveluorganisaatioita. Valtavat tietovarannot pitää muuttaa palveluksi. Ystävähdistyksillä on hallussaan suuri tietomäärä, osin se on nk. hiljaista tietoa. Ystävähdistys voi toimia porttina yleisöön eli viedä viestiä yleisölle. Designmuseon strategiassa kohtaaminen on tärkeä osa toimintaa.

Ateneumin taidemuseon johtaja **Susanna Pettersson** kävi esitelmässään läpi museoiden tehtäviä ja toimintaa, jotka ovat oleellisesti muuttuneet ajan saatossa. Hän totesi, että museoiden palvelurooli on yhä tärkeämpi, puhutaan jopa palvelubisneksestä. Tänäpäin museoissa tarvitaan museoalan ammattilaisten lisäksi monialaisia osaajia. Uudet viestintävälineet avaavat hienoja mahdollisuuksia. Kansainvälisiä esimerkkejä kannattaa hyödyntää. Pettersson totesi, että ystäviltä voidaan odottaa mm. emo-organisaation tukemista, yhteisön luomista, ohjelmistoyhteistyötä, hankintoja, vapaaehtoistyötä ja muita tukimuotoja. Ystävyyden on pyrittävä museon kanssa samaan suuntaan, ei rinnakkaista tai kilpailevaa toimintaa. Sen on oltava ammattitaitoista ja kestävä. Ystävät voivat toimia arvoagentteina, tarjota yhteisöllisen paikan fanittajille - mutta se pitää hyödyntää fiksusti.

Arkkitehtuurimuseon johtaja **Juulia Kauste**, totesi tervehdyksessään, että viestintä, museopedagogiikka ja tapahtumat ovat yhä tärkeämmässä asemassa museon toiminnassa. Museon uutuus on Lasten A&O –huone. Lisäksi museo on tuottanut oppimissisältöjä, Arkkitehtuurin löytölaatikon sekä materiaalia kasvattajille ja opettajille. Kauste korosti museoystävien tärkeää roolia museon tukijoina. Käytännön tukitoimintojen lisäksi ystävien rooli henkisenä resurssina on tärkeä, monialainen ystäväjoukko on suuri potentiaali ja mahdollisuus museoille.

Ystävähdistysten esittelykierron nosti esiin ystävähdistysten moninaiset tehtävät, vakiintuneet käytännöt ja uudet aluevaltauksset. Avajaiskutsujen ja ilmaisen sisäänpääsyn lisäksi nyt korostetaan enemmän yhdessäoloa, yhdessä tekemistä ja hauskoja projekteja. Museoiden tukemisen muodot ovat moninaistuneet. On talkoita, ”adoptoi monumentti” –hankkeita, kaveritoimintaa, museomummoja ja -vaareja, on museo- kulttuuri- ja arkkitehtuurilähettiläitä, on käveleviä näyttelyesineitä ja vertaisihmettelijöitä. Ulkona tapahtuvat arkkitehtuurikävelyt ovat suosittuja jne. Hoidetaan puistoja ja kulttuurimaisemia. Ystävähdistykset toimivat myös yhteiskunnallisina vaikuttajina.

Paneelia johti Museoliiton pääsihteeri **Kimmo Levä**. Yleisö osallistui aktiivisesti keskusteluun. Paneelissa olivat mukana **Sirkka Kotola** (pj, Vellamon Ystävät ry), **Hannemari Laitinen**, (kulttuuriluotsikoordinaattori, Jyväskylän taidemuseo), **Heikki Talvitie** (pj, Kansallismuseon Ystävät ry), **Iia Palovaara** (yhteyshenkilö, EMMA -klubi, viestintäkoordinaattori, EMMA - Espoon modernin taiteen museo), **Lena Strömberg** (DAMY ry).

Kimmo Levän johdolla keskustelu eteni teemoittain. Aluksi pohdittiin, onko ystävähdistys **lisäresurssi vai korvaava resurssi?** Hyvin pian selvisi, että ystävähdistys voi olla molempia.

Yleisemmin ystävät ovat lisäresurssi, mutta tietyissä tilanteissa ystäväyhdistys on myös korvaava resurssi (esim. ystäväyhdistykset ovat vaikuttaneet itse museon syntyyn tai resurssien niukkuudesta johtuen museoita ylläpidetään osin vapaaehtoisvoimin).

Toinen teema käsitteli **museoammattilaisuutta** – ovatko museoystävät ammattilaisia vai harrastelijoita? Itsestään selvää on, ettei museoystäviltä edellytetä ammattilaisuutta, joskin heidän joukossaan on paljon museoalan ammattiosaamista. Yhdessä todettiin, että ystävien tärkeä vahvuus on moniosaamisessa.

Seuraavaksi keskusteluun nostettiin **Museokortti** – onko se uhka. Joissakin tapauksissa museokortin käyttöönotto on heijastunut ystäväyhdistyksen jäsenmäärän laskuna, mutta yleensä jäsenmäärä on palautunut melko nopeasti takaisin kasvuun. Museokorttia ei nähty uhkana.

Museoystäväyhdistysten **merkityksestä jäsenistölleen** käytiin todella vilkas keskustelu.

Korostettiin, että ystävätoiminta antaa jäsenilleen paljon. Ilmaisen sisäänpääsyn ja näyttelyjen ennakkoesittelyjen, matkojen ja tapahtumien lisäksi yhteenkuuluvuus, merkitykselliset hankkeet ja ”intohimoilu” ovat keskeisiä motivaation lähteitä. Todettiin, että ystävätoiminta on palkitsevaa. Se rikastuttaa omaa elämää, ihmisillä on halu auttaa, halu jakaa sitä, mitä on itse päässyt kokemaan. Kulttuurin nälkä ja kotiseurakkaus motivoivat. Yhdessä liikkuminen samanhenkisten joukossa on tärkeää. Samoin se, että pääsee vaikuttamaan,

Keskustelussa pohdittiin myös sitä, miten **nuoria** voitaisiin osallistaa. Todettiin, että uusi OPS antaa mahdollisuuksia kulttuurille kouluissa, opettajiin pitäisi olla aktiivisesti yhteydessä ja koulut tulisi saada käymään museoissa.

Keskustelu oli niin vilkasta, että paljon jäi käsittelemättä. Lopussa ilmaan heitettiin kysymys: Jos kaikki olisi helppoa, **mikä pantaisiin kuntoon?** Tämä aihe nosti vaatimuksen aktiivisesta **vaikuttamisesta** yhteiskunnassa. Ystäväyhdistyksiä kehoitettiin osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun, tekemään kannanottoja ja aloitteita. Museoita uhkaavat säästötoimenpiteet on torjuttava.

Toivottiin, että Museoliiton sivuilta löytyisi helpommin museoystäväyhdistysten luettelo yhteystietoineen ja linkeineen.

Vellamon ystävät ry kutsuu seuraava museoystäväyhdistysten vuositapaamisen **Kotkaan 9.-10.9.2017.**

Tampereen taidemuseon ystävät kutsuivat ystäväyhdistykset syyskuun kolmantena viikonloppuna **2018 Tampereelle**

Museoystäväyhdistysten tapaaminen päätettiin yhteiseen maljaan ystävyydelle.

Lauantain seminaarin aikana tutustuttiin myös Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon näyttelyihin.

Osa ystäväyhdistysten edustajista osallistui DAMY ry:n jäsenten kanssa sunnuntaina risteilyyn Helsingin edustalla, Oppaana Arkkitehtuurimuseon tutkimusjohtaja **Juhana Lahti**. Mukana risteilyllä oli yhteensä 76 ystävää